

2010-08-16
2011-08-15 reviderad

**Likabehandlingsplan/plan mot
kränkande behandling
för
Vångaenhetens förskola
2011/2012**

**Likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling omfattar
all personal och alla barn på Vångaenhetens förskola.**

Innehållsförteckning	Sida
1. Vision	3
2. Mål	3
3. Bakgrund	4
4. Definitioner	5
5. Utvärdering, nulägesbeskrivning och genomförande	6
6. Kontinuerligt arbete på Vångaenhetens förskola utifrån de sju diskrimineringsgrunderna läsåret 2011/2012	7
6.1 Kön	7
6.2 Etnisk tillhörighet	7
6.3 Religion eller annan trosuppfattning	8
6.4 Funktionshinder	8
6.5 Sexuell läggning	8
6.6 Könsoverskridande identitet eller uttryck	9
6.7 Ålder	9
7. Ansvarsfördelning	10
8. Förebyggande arbete på Vångaenhetens förskola	10
8.1 För att upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling arbetar vi på följande sätt:	10
9. Inflytande och delaktighet	10
9.1 Så här görs barn/elever delaktiga i enhetens förebyggande arbete	11
9.2 Så här görs föräldrarna delaktiga i enhetens förebyggande arbete	11
10. Riktlinjer och arbetsgång för förskolan vid trakasserier och kränkande behandling	11
10.1 Utredning av trakasserier och kränkande behandling på förskolan	11
11. Övrigt	12
12. Kompetensutveckling	12

1. Vision

Vångaenhetens förskolas vision är att motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. Barnen ska känna att all personal på Vångaenheten arbetar aktivt för att motverka diskriminering och kränkande behandling.

2. Mål

Vångaenhetens mål är att skapa trygghet och trivsel. Pedagogerna arbetar för en miljö som kännetecknas av värme och engagemang där det finns tydliga gränser mot oacceptabla beteenden. Barnen ska efter mognad aktivt delta i detta arbete.

Detta görs genom:

- att ge barnen kunskaper och sociala färdigheter för vårt samhällsliv.
- att ge barnen en positiv självbild.
- att utforma en god och trygg miljö för alla barnen på förskolan.

Viktigt för alla att känna till:

- Det är olagligt att kränka någon
- Vi tar alla barn på allvar
- Alla kränkningar ska stoppas omedelbart av den vuxne som ser eller hör detta
- Vi ber våra vårdnadshavare att ta kontakt med en pedagog på förskolan om man hör eller ser något som man uppfattar som kränkningar
- Det är den vuxnes ansvar att uppmärksamma och agera i en situation där ett barn kan känna sig utsatt eller kränkt

Barnen har rätt att:

- Känna sig trygga
- Bli respekterade av andra barn och vuxna
- Få vara med i gemenskapen
- Få stöd och hjälp för att kunna lösa konflikter

Vi på Vångaenhetens förskola ska:

- göra allt vi kan för att förebygga och förhindra att barn eller någon vuxen utsätts för diskriminering eller kränkande behandling.
- varje år utvärdera och revidera vår likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling.
- leva upp till den så kallade handlingsplikten. Den innebär att så snart förskolan får kännedom om att ett barn känner sig utsatt ska vi agera och ta reda på vad som hänt. Vi ska även göra allt vi kan för att det inte ska hända igen.

3. Bakgrund

Lagtext och styrdokument

Likabehandlingsarbetet regleras i två regelverk, enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen som anger att skolan varje år ska upprätta en likabehandlingsplan. Det andra regelverket är enligt 6 kap. 8 § skollagen som anger att skolan även årligen ska upprätta en likabehandlingsplan mot kränkande behandling. Dessa två planer har sammanförts till en plan som kallas för likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling.

Diskrimineringslagen¹ (2008:567)

Gäller från 1 januari 2009

Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder (1 kap, 1§).

Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (1985:1100) eller annan utbildningsverksamhet (utbildningsanordnare) får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten (2 kap, 5§)

Om den som ansett sig bli diskriminerad eller utsatt för repressalier visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon blivit diskriminerad eller utsatt för repressalier, är det svarande som ska visa att diskriminering eller repressalier inte har förekommit (6 kap, 3§).

Den nya lagen innebär en förstärkning av elevens rätt, då bevisbördan numera ligger hos huvudmannen (kommun eller liknande).

Skollagen (2010:800) 1 kap. 5 §

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling ...

---

¹ Diskrimineringslagen 2008:567 ersätter följande lagar:

jämställdhetslagen (SFS 1991:433)

lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning (SFS 1991:130)

lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet p.g.a. funktionshinder (SFS 1991:132)

lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet p.g.a. sexuell läggning (SFS 1991:133)

lagen om likabehandling av studenter i högskolan (SFS 2001:1286)

lagen om förbud mot diskriminering (SFS 2003:307)

lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling (SFS 2006:67)

Lpfö 98 2:1

Förskolan skall aktivt och medvetet påverka och stimulera eleven att utveckla förståelse för samhällets gemensamma demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem.

4. Definitioner

Diskriminering

Diskriminering avses när förskolan behandlar ett barn sämre än andra barn och när missgynnandet har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

1. *Etnisk tillhörighet*: en grupp med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.
2. *Kön*: någon är kvinna eller man.
3. *Religion och annan trosuppfattning*: uppfattningar som har samband med religion eller annan trosuppfattning.
4. *Sexuell läggning*: att någon har en homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
5. *Funktionshinder*: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar.
6. *Könsöverskridande identitet eller uttryck*: att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än sitt fysiska.
7. *Ålder*: barn får inte diskrimineras eller trakasseras i förskolan på grund av ålder.

Det är tillåtet att särbehandla på grund av ålder

* "Vid tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola eller specialskolan. En sådan bestämmelse kan vara skollagen eller grundskoleförordningen, till exempel indelning i grupper utifrån barnens och elevernas ålder" (Förebygga diskriminering och kränkande behandling, Do, Beo & Skolinspektionen).

Enligt, 1 kap. 4 § diskrimineringslagen kan diskriminering ske på något av följande sätt:

1. *Direkt diskriminering*: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än hur någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med någon av de sju nämnda diskrimineringsgrunderna.
2. *Indirekt diskriminering*: att någon missgynnas genom tillämpning av till synes neutrala ordningsregler, bestämmelser, eller kriterium men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön.

3. *Trakasserier*: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

4. *Sexuella trakasserier*: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet

5. *Instruktioner att diskriminera*: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-4 och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier är uppträdanden som kränker ett barns värdighet och som har samband med de sju diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling är ett uppträdande gentemot en person som kränker dennes värdighet men som inte är diskriminering och som inte har något samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Mobbning är det när någon blir kränkt vid upprepade tillfällen och under en viss tid och att det råder obalans i makt mellan den som mobbar och den som blir utsatt. Både pedagoger och barn kan göra sig skyldiga till trakasserier och kränkande behandling. Det kan ske på något av följande sätt:

- Fysiskt (att t.ex. bli utsatt för slag eller knuffar)
- Verbalt (hot, svordomar, öknamn, att ex. bli kallad för hora)
- Psykosocialt (t.ex. att bli utsatt för utfrysning eller ryknesspridning, alla går när man kommer)
- Text och bildburet (att bli kränkt via sms/mms, internet, skriva och skicka elaka texter eller bilder via handskrift).

5. Utvärdering, nulägesbeskrivning och genomförande

Förskolans pedagoger har utvärderat planen för 2010/2011 och genom detta och iakttagelser gjort en nulägesbeskrivning.

Vångaenheten har en förskola som 2010/2011 bestod av två avdelningar, Ekorren (3-5 år) och Trollet (1-2 år).

From augusti 2011 kommer förskolan att ha tre avdelningar och dessa byter namn, Ekorren till Björken, Trollet blir två avdelningar Lönnen och Eken.

5.1 Förskoleavdelningen Ekorren – blivande Björken.

De har under detta läsår fortsatt sitt arbete utifrån genusperspektivet. Genom detta arbete har pedagogerna märkt att barnen själva har en tydlig uppfattning om vad som är pojk- respektive flickaktigt.

Pedagogerna väljer därmed att 2011/2012 fortsätta att arbeta med detta. Hur detta arbete ska fortgå är ännu inte planerat. På Ekorren får barnen klä ut sig till vad de vill och de har pratat om att yrken inte är könsbundna. Pedagogerna kommer att fortsätta med att uppmuntra barnens lek. I hemvist leken har de pratat om att det kan

vara två mammor/pappor i en familj, de har även lånat böcker som har handlat om två pappor. För att fortsätta arbetet med könsöverskridande identitet eller uttryck kommer de att prata om det i naturliga sammanhang.

5.2 Förskoleavdelningen Trollet – blivande Lönne och Eken Även de arbetar utifrån ett genusperspektiv.

Detta arbete handlar bland annat om att pojkar och flickor får lika stort utrymme i barngruppen och att de inte behandlar barnen utifrån deras kön, utan ifrån deras personlighet. Det handlar även om att erbjuda barnen en varierad lekmiljö. I denna lekmiljö får barnen själva göra sina val. Pedagogerna kommer att fortsätta med detta arbete 2011/2012

6. Kontinuerligt arbete på Vångaenhetens förskola utifrån de sju diskrimineringsgrunderna läsåret 2011/2012

Begreppet avser negativ behandling av individer eller grupper utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.

6.1. Kön

Med kön avses kvinna eller man. Negativt beteende av sexuell natur eller annat ovälkommet uppträdande grundat på kön som orsakar att den som utsätts känner sig kränkt, rädd eller på annat sätt illa till mods. Det är den som utsätts som avgör om uppträdandet accepteras och är välkommet eller om det är kränkande och ovälkommet.
Mål All verksamhet på Vångaenheten ska genomsyras av ett genusperspektiv som främjar ökad jämställdhet.
Aktiviteter/Genomförande Förhållningssätt. Genusperspektivet, alla har samma rätt till alla aktiviteter. De vuxna bemöter alla barn lika.
Tidpunkt Kontinuerligt.
Ansvar Förskolechef och all personal.

6.2. Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg eller annat liknande förhållande. Var och en har rätt att bestämma sin egen tillhörighet. Om du är född i Sverige kan du vara rom, same, svensk, kurd eller något annat.
Mål På Vångaenheten ska alla barn oavsett etnisk tillhörighet ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter.
Aktivitet/Genomförande Förhållningssätt.

Tidpunkt Kontinuerligt.
Ansvar Förskolechef och all personal.

6.3. Religion eller annan trosuppfattning

Med religion och annan trosuppfattning avses uppfattningar som har samband med religiös åskådning.
Mål Att vi på Vångaenheten inte ska missgynna något barn på grund av dennes religion eller annan trosuppfattning.
Aktivitet/Genomförande Tidig kontakt med vårdnadshavare för information. Förhållningssätt. Öppenhet hos personalen för att lära sig om det som känns främmande.
Tidpunkt Kontinuerligt.
Ansvar Förskolechef och all personal.

6.4. Funktionshinder

Med funktionshinder avses varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. De kan bero på skador eller sjukdomar som fanns vid födelsen, har uppkommit senare i livet eller som förväntas uppstå. Begränsningar av funktionsförmågan måste bestå en längre tid.
Mål På Vångaenheten ska alla barn oavsett funktionshinder ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter utifrån sina förutsättningar.
Aktivitet/Genomförande Förhållningssätt. Resurs i barngrupp vid behov, samt anpassade lokaler och verksamhet.
Tidpunkt Kontinuerligt. Vid behov.
Ansvar Förskolechef och all personal.

6.5. Sexuell läggning

En uppfattning eller en medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en stark negativ syn på homosexualitet, könsöverskridande identitet, eller på homo- och bisexuella människor. En homofobisk hållning strider mot principen om alla människors lika värde och rättigheter. När det gäller sexuell läggning innebär det oftast att heterosexualitet anses som det normala, givna förväntade. Därmed blir all annan sexuell läggning och könsidentitet betraktad som onormal och konstig. En stor del av diskrimineringen som sker när det gäller sexuell läggning har sin grund i bristande reflektion, okunskap och fördomar.
Mål Vi ska arbeta för ökad förståelse och kunskap om olika sexuella läggningar och familjekonstellationer.

<p>Aktivitet/Genomförande Förhållningssätt. Att visa barnen att en familj kan se ut på olika sätt. Genom litteratur.</p>
<p>Tidpunkt Kontinuerligt.</p>
<p>Ansvar Förskolechef och all personal.</p>

6.6. Könsöverskridande identitet eller uttryck

<p>Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses att genom sin klädsel visa tillhörighet till det andra könet. Diskrimineringsgrunden omfattar de flesta transpersoner. Transpersoner är ett paraplybegrepp som används för människor som på olika sätt bryter mot samhällets normer kring könsidentitet och könsuttryck mot föreställningar om hur kvinnor och män, pojkar och flickor förväntas vara och se ut.</p>
<p>Mål Att pojkar och flickor får klä sig i det som de känner sig bekväma i utan att det anses som annorlunda. Att genom litteratur ge barnen en bild av att yrken inte är könsbundna ex. att både kvinnor och män kan arbeta som polis, brandman.</p>
<p>Aktivitet/Genomförande Genusperspektiv. Förhållningssätt. Att alla vuxna ser/hör och reagerar. Ge barnet positiv förstärkning. Vi arbetar med hur vi bemöter barnen och alla barn får samma möjlighet till lek och pedagogisk verksamhet. Att läsa för åldern adekvat litteratur.</p>
<p>Tidpunkt Kontinuerligt.</p>
<p>Ansvar Förskolechef och all personal.</p>

6.7. Ålder

<p>Barn får inte diskrimineras eller trakasseras i förskolan på grund av ålder. Det är tillåtet att särbehandla på grund av ålder</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Vid tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola eller specialskolan. En sådan bestämmelse kan vara skollagen eller grundskoleförordningen, till exempel indelning i grupper utifrån barnens och elevernas ålder" (Förebygga diskriminering och kränkande behandling, Do, Beo & Skolinspektionen).
<p>Mål Alla på Vångaenheten ska oavsett ålder ha sina rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Vårt mål är att utmana och erbjuda barnen aktiviteter utifrån deras ålder och mognad. Genom detta växer de och får känna ansvar.</p>
<p>Aktivitet/Genomförande Arbeta förebyggande med samtal och tydlighet. Genom att erbjuda aktiviteter utifrån barnens ålder och mognad.</p>
<p>Tidpunkt Kontinuerligt</p>
<p>Ansvar Förskolechef och all personal</p>

7. Ansvarsfördelning

Förskolechefen ansvarar för att:

- likabehandlingsplan/planen mot kränkande behandling upprättas varje år och förankras hos all personal i början av höstterminen.
- rutinerna i likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling följs.

Personalen ansvarar för att:

- likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling genomsyrar verksamheten.
- likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling förankras hos vårdnadshavare på ett föräldramöte under höstterminen.
- rutinerna i likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling följs.

8. Förebyggande arbete på Vångaenhetens förskola

Vi på Vångaenhetens förskola arbetar för att förebygga diskriminering och kränkande behandling genom att ha en gemensam grundsyn.

8.1 För att upptäcka och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling arbetar vi på följande sätt:

Massage: Barnen ger varandra massage. Detta ska medföra att man ska våga ha kroppskontakt på ett sätt som känns bra. Det handlar även om avslappning. *Ansvarig: all personal.*

Föräldrasamtal: Daglig kontakt med vårdnadshavare. Där ges vårdnadshavare möjlighet att berätta om barnets upplevelse av förskolevistelsen. *Ansvarig: all personal.*

Aktivt lyssnande pedagoger: Pedagogerna är lyhörda, uppmärksamma och aktivt deltagande i verksamheten. De intar ett barnperspektiv och tar barns känslor på allvar. All personal ska vara lyhörd och observant på barns tilltal, ordval och beteende mot såväl vuxna som barn. *Ansvarig: förskolechef och all personal.*

9. Inflytande och delaktighet

Alla barn, vårdnadshavare och personal ska känna till hur förskolan arbetar för att upptäcka om barn utsätts för diskriminering och kränkande handlingar och vilka rutiner som finns.

Syftet med likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling är att den skall vara ett levande dokument. Därför ska den utvärderas och revideras varje läsår för att vara aktuell. *Ansvarig: förskolechef*

Vårdnadshavare till barnen på förskolan informeras om innehållet i enhetens likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling vid första föräldramötet på höstterminen. *Ansvarig: all personal.*

Vid inskolningen på förskolan får vårdnadshavare information om enhetens likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling. *Ansvarig: all personal.*

9.1 Så här görs barnen delaktiga i förskolans förebyggande arbete:

Utvecklingssamtal: Utifrån barnets portfolio sker samtal mellan vårdnadshavare, barn och pedagog två gånger per år. *Ansvarig: all personal.*

9.2 Så här görs föräldrarna delaktiga i förskolans förebyggande arbete:

Föräldramöte: Förskolans personal informerar om sitt arbete samt möjlighet till diskussion ges. *Ansvarig: all personal.*

Inflytelseråd: på inflytelserådet samverkar förskolechef och vårdnadshavare om aktuella frågor. Inflytelserådet är en remissinstans i arbetet med revideringen av likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling. *Ansvarig: förskolechef.*

10. Riktlinjer och arbetsgång för förskolan vid trakasserier och kränkande behandling

Precis som inom skolan är de grundläggande riktlinjerna att de närmaste berörda pedagogerna i första hand försöker att lösa de konfliktsituationer som uppstår. Berörda vårdnadshavare kontaktas samma dag som det inträffade. I de flesta fall så har man en daglig kontakt med vårdnadshavare. Denna dagliga kontakt är väldigt viktig för samarbetets skull och för att tillsammans kunna få stopp på ex. ett negativt beteende.

10.1 Utredning av trakasserier och kränkande behandling på förskolan.

All personal är ansvarig för barnens trygghet. Varje incident av trakasserier och kränkande behandling ska villkorslöst resultera i en reaktion från förskolans personal.

1. Samtal med de berörda barnen/barnet. Alla får komma till tals. Under detta samtal relaterar personalen till hur barnen/barnet självt skulle känna sig om någon hade gjort detta mot denne. Markerar och tydliggör för barnen utefter dess utvecklingsnivå.
2. Använda sig av litteratur/dramatisering/dockteater som gör det möjligt för barnen att relatera till likvärdig händelse, vid behov.
3. Vårdnadshavare kontaktas och vid behov upprättas åtgärdsprogram.
4. Den personal som behöver kännedom om det inträffade informeras.
5. Uppföljning mellan pedagogerna inom en vecka.

Personal – barn

Om du som personal ser en annan personal trakassera eller kränka ett barn ska du göra följande:

1. Kontakta förskolechefen som tar kontakt med de berörda och kartlägger situationen. Hänvisning ges till arbetsmiljöarbete pärm (SAM). *Ansvar : förskolechef.*
2. Om du har trakasserat eller kränkt ett barn tag snarast kontakt med förskolechefen som reder ut händelsen med de berörda. Vårdnadshavare kontaktas.

11. Övrigt

All personal som arbetar inom Vångaenheten har skyldighet att anmäla till socialtjänsten om barn far illa. Polisanmälan görs av förskolechefen i enlighet med rådande lagstiftning/rättspraxis. Angående hot och våld mot personal hänvisas till Internkontroll och Systematisk arbetsmiljöarbetepärm (SAM).

12. Kompetensutveckling

Trygghetsteamet på Vångaenheten har ett särskilt ansvar för att följa utveckling och forskning i ämnet.